

Udsætning af krebs - hvad siger loven?

Udsætning af krebs kræver tilladelse. Hensynet til naturen med dens bestand af vilde dyr og planter afgør i de fleste tilfælde, om man får ja eller nej på en ansøgning. Vi ser nærmere lovgivningen og spillereglerne i nogle af de situationer, hvor det kan komme på tale at udsætte krebs.

Benjamin Nielsen

Ofte nej til udsætning i søer uden afløb

Udsætning af fisk og krebs i vandhuller uden afløb hører under naturbeskyttelsesloven, hvor det er kommunen, der bestemmer.

Vandhuller over 100 kvm. er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens §3. Lovens formål er at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter. Loven siger derfor, at man ikke må ændre på tilstanden af et §3-vandhul, med mindre man har fået dispensation (tilladelse) fra kommunen. For at give dispensation skal kommunen have en særlig begrundelse, og den skal normalt gå ud på, at ændringen er til gavn for de vilde dyr

I dette vandhul ved Ny Højen i Jylland lever løvfrøer og lille og stor vandsalamander. Her kan man ikke få tilladelse til at sætte krebs ud.

og planter. Har man et forurenede vandhul fyldt med sort mudder, groet til med tagrør og dunhammere, hvor det meste liv er gået til, inklusive padder, så kan kommunen give dispensation til at oprense og forbedre det, og tilladelse til at udsætte krebs ud fra den begrundelse, at projektet vil forbedre naturen og vandmiljøet. Omvendt kan man ikke give tilladelse til at sætte fisk eller krebs ud i et vandhul, hvor der lever sjældne eller truede padder. Fisk æder haletudser og salamanderlarver, og mange biologer betragter i denne forbindelse krebs på linje med fisk. Hvis sagsbehandleren er i tvivl om, hvor alvorlig trussel krebsene egentlig er over for padder, så er det helt legalt at benytte sig af "forsigtighedsprincippet", som går ud på, at hvis man er i tvivl, er det bedst at sige nej for en sikkerheds skyld.

Natura 2000-direktiverne fra EU har betydning for kommunens sagsbehandling. Natura 2000 dækker over et sæt aftaler, som EU-landene har indgået om at beskytte vilde dyr og planter og naturarealer. På listen over Natura 2000 dyrearter (Bilag IV-arter) står blandt andet markfirben og padder som klokkefrø, løgfrø, løvfrø, spidssnudet frø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander. Når kommunen behandler en ansøgning om at ændre et §3-vandhul, eller udsætte fisk og krebs, er den forpligtet til at tage særlige hensyn til padderne. Kommunen må kort og godt ikke give tilladelse til noget, som forringer vandhullet eller levevilkårene for de ovenfor nævnte padder.

*En af de store søer ved Gissselfeld Kloster.
Søen har afløb, og der er karper og andre fisk.
Her kan man godt få tilladelse til at sætte krebs ud.*

Ja til udsætning i søer med afløb

Udsætning af fisk og krebs i søer med afløb hører under fiskeriloven, hvor det er Fiskeridirektoratet, der bestemmer.

Det er nemmest at benytte sig af ordningen om tilskud til udsætning af krebs. Man kan få halvdelen af prisen for de indkøbte sættekrebs betalt af Danmarks Fiskeriundersøgelser. Ansøgningsskema kan hentes fra DFU's hjemmeside, www.dfu.min.dk. Man udfylder skemaet, og sender det til DFU, Vejlsøvej 39, 8600 Silkeborg. Får man tilsagn om tilskud, er det samtidig en tilladelse til udsætning.

Større søer med afløb er som regel fiskesøer, og fiskene gør søen uegnet for padder. Derfor er myndighederne ikke så betænkelige ved at tillade udsætning af krebs sådanne steder. Er der tvivl om, hvorvidt der er truede padder eller værdifulde vandinsekter i en sø, kan DFU bede kommunen oplyse, om dette er tilfældet. Alle søer over 100 kvm. er omfattet af naturbeskyttelsesloven, uanset om der er afløb eller ej. Det betyder, at tilstanden ikke må ændres, så forholdene for dyre- og plantelivet bliver forringet. Det er kommunen, som bestemmer i forhold til naturbeskyttelsen. Hvis kommunen vurderer, at udsætningen vil få negative konsekvenser for dyrelivet, har den kompetencen til at vende tomlen op eller ned i forhold til udsætning af krebs.

Tilladelse til udsætning gælder kun vor hjemmehørende flodkrebs. Fremmede krebsearter som signalkrebs, galizerkrebs eller andre er det forbudt at udsætte i naturlige vande. Det står i naturbeskyttelseslovens §31. Formålet med den bestemmelse er at beskytte

flodkrebsen imod sygdomme og imod konkurrence fra fremmede arter.

Kommunen kan give landzonetilladelse til en ny sø og tilladelse til at sætte krebs ud, når søen graves på en mark, hvor der ikke findes padder.

Hvis du vil grave en ny sø til krebs

Man skal have landzonetilladelse efter planloven til at grave en ny sø til krebs. Her er det igen kommunen, som bestemmer.

Gravning af en ny sø er en ændret anvendelse af et areal, og det må man ikke foretage, før kommunen har givet landzonetilladelse efter §35 i planloven. Denne lov skal sikre, at anvendelsen af landets areal sker på et måde, så vi værner om naturen og miljøet. Loven sigter også på at give plads til, at samfundet kan udvikle sig

under hensyn til både mennesker og vilde dyr og planter. Hvad angår gravning af en sø er det især hensynet til landskabet, dyrene og planterne, der skal fokuseres på. Hvis en ny sø passer fint ind i landskabet, og måske oven i købet er til gavn for dyre- og plantelivet, vil kommunen som regel sige ja til projektet.

Kommunen plejer at knytte en række betingelser til landzonetilladelsen, for at sikre, at den nye sø får et rent vandmiljø med gode forhold for dyr og planter.

- Der må ikke skabes forbindelse til dræn eller vandløb
- Der må ikke efterlades jord i form af volde
- Bredderne skal være flade
- Der må ikke være en ø i søen
- Der må ikke udsættes fisk
- Der må ikke udsættes ænder eller opsættes andehuse
- Der må ikke fodres i søen
- Træer skal så vidt muligt holdes mindst 10 meter fra søen, i det mindste på syd- og vestsiden

Når den nye sø har eksisteret et års tid, har dyrene fundet frem til den, og planterne ligeså. Når der således har indfundet sig et naturligt dyre- og planteliv, er søen blevet beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3. Det betyder blandt andet, at man ikke længere må ændre tilstanden. Derfor er det vigtigt fra starten i sin ansøgning til kommunen at skrive, at man ønsker at udsætte krebs. Hvis man glemmer det, og senere vil udsætte dem, kan man meget nemt risikere at få nej fra kommunen ud fra den begrundelse, at krebsene kan true padderne.

Ikke altid konflikt mellem krebs og padder

Kommentar af Eilif Byrnak

Som det fremgår af artiklen vil en konkret sagsbehandling vedrørende krebseudsætning ofte være en vurdering af ***krebs contra padder***.

Dette behøver dog ikke blive den store konflikt hver gang. Dels har krebs og padder ofte forskellig forkærlighed for søtype. Krebsene til de større, dybere og permanente søer. Padderne til de små, lavvandede søer, der ofte tørrer ud om sommeren.

Dels har undersøgelser i blandt andet Skov- og Naturstyrelsens regi vist, at krebs og de fleste paddearter lever fint side om side. Krebs er mere "samler" end "jæger" og lever for det meste af dødt organisk stof. For eksempel visne blade.

Endelig er flodkrebsen på linje med en række padder på den danske og europæiske rødliste, som er en liste over sårbare og truede dyrearter, som myndighederne har en særlig forpligtelse til at passe på. Myndighederne skal altså passe på både flodkrebs og padder.

I den danske naturforvaltning og naturbeskyttelse er der derfor behov for at tænke i både/og, i stedet for enten/eller, når det gælder krebs og padder.

Billede af en krebs der blev fanget i forbindelse med sidste års krebsesæson. Skaden på siden af krebsen, vurderer vi til at stamme fra et hejre-næb. Krebsen så ud til at havde det godt og uden meen fra angrebet. Men selvfølgelig kunne den ikke bruges til konsum. Får den lov at passe sig selv i søen, vil den reparere skaden ved næste skalskifte.

Benjamin (redaktør) tilføjer: "For et par år siden tog katten en krebs, som den bed begge kløer af. Næste morgen lå krebsen og sprællede på gårdspladsen. Jeg smed den tilbage i søen, hvor den overlevede, og efterhånden udviklede to nye klosakse, som dog var meget mindre end dem, katten havde bidt af."